

REFERAT Handicaprådet d. 10-10-2018

Mødedato Onsdag d. 10. oktober 2018 kl. 16:15

Mødested Kobbekusene, Gydevej 15, Esbønderup

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Mødedeltagere.....	4
Særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse - høring.....	5
Revideret Værdighedspolitik.....	7
Initiativer, værdighed 2019.....	9
Udmøntning 2019, puljen til bedre bemanning i plejen.....	15
Forberedelse til dialog med Center for Borgerservice og Beskæftigelse.....	20
Meddelelser.....	24

Punkt 57: Godkendelse af dagsorden

27.69.48-G01-4-18

Administrationen indstiller

1. at Handicaprådet godkender dagsorden

Sagsfremstilling

Dagsorden sendes ud til medlemmer af Handicaprådet senest 10 dage inden mødet.

Lovgrundlag

Forretningsorden for Handicaprådet i Gribskov Kommune § 5.

Beslutning

Dagsorden godkendt inklusive to tillægsdagsordner.

Punkt 58: Mødedeltagere

27.69.48-G01-2-18

Sagsfremstilling

Gribskov Kommunes Handicapråd består af 8 medlemmer, og Byrådet har udpeget en personlig stedfortræder for hvert medlem.

Medlem	Personlig stedfortræder
1. Bente Ullits Eckmann (DH Gribskov) - formand	Jørgen Eckmann (DH Gribskov)
2. Annelise Hansen (DH Gribskov) - næstformand	Jens M. Larsen (DH Gribskov)
3. Kim G. Nielsen (DH Gribskov)	Inger Hansen (DH Gribskov)
4. Louise Hyldborg Lundstrøm (DH Gribskov)	Kirsten Rolfsager (DH Gribskov)
5. Allan Nielsen (Gribskov Kommunes Byråd)	Pia Foght (Gribskov Kommunes Byråd)
6. Jonna Præst (Gribskov Kommunes Byråd)	Jesper Behrendorff (Gribskov Kommunes Byråd)
7. Agnete Odgaard Mortensen (Gribskov Kommune)	Torsten Forsberg (Gribskov Kommune)
8. Hanna Bartholine Levy (Gribskov Kommune)	Gitte Caspersen (Gribskov Kommune)

Personlig stedfortræder indkaldes til møde i tilfælde af en deltagers fravær.

Administrationen indstiller til Handicaprådet

1. at tage orienteringen om mødedeltagere til efterretning

Beslutning

Afbud fra Louise Hyldborg Lundstrøm (DH Gribskov). Stedfortræderen Kirsten Rolfsager (DH Gribskov) deltog i mødet.

Afbud fra Hanna Bartholine Levy (Gribskov Kommune). Gitte Caspersen (Gribskov Kommune) deltog i mødet.

Orienteringen taget til efterretning.

Punkt 59: Særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse - høring

15.00.20-K07-1-18

Resume

Sagen handler om, hvordan Gribskov Kommune skal arbejde med Særlig Tilrettelagt Ungdomsuddannelse (STU) i fremtiden.

Administrationen indstiller til Handicaprådet

1. at afgive hørings svar

Sagsfremstilling

Gribskov Kommunes udgifter til STU har i perioden 2014 til 2017 været på i alt 53.670.143 kr. Dermed er ydelsen omfattet af Udbudsloven, der bl.a. siger, at indkøb som over en 4-årig periode overstiger tærskelværdien på 5.583.825 kr. er omfattet af reglerne om udbud.

Samtidigt har udgifterne til STU gjort et udbud stadig mere relevant. Bl.a. for at sikre bedre priser, øget kvalitet og tættere opfølgning hos leverandørerne af STU tilbud.

Gribskov Kommune skal derfor have Særlig Tilrettelagt Ungdomsuddannelse (STU) i udbud. Udbuddet forventes gennemført i 2019.

Administrationen indstiller følgende til politisk beslutning i Byrådet:

- 1: At den nuværende strategiske samarbejdsaftale med Kilden opsiges med virkning fra 31. december 2019, Der iværksættes forhandlinger mellem Kilden og Gribskov Kommune om rammerne for et fremtidigt samarbejde.
- 2: At Gribskov Kommunes serviceniveau for STU revideres som konsekvens af punkt 1 og fremlægges til godkendelse i Byrådet i løbet af første halvår 2019.
- 3: At Gribskov Kommune ikke etablerer et eget STU tilbud,

Om indstillingens punkt 1

Gribskov Kommune vedtog i 2012 en strategisk partnerskabsaftale med den socialøkonomiske virksomhed Kilden.

Som en del af aftalen blev Gribskov Kommune forpligtet til at betale for 12 STU pladser på Kilden hvert år. På baggrund af reglerne i Udbudsloven er det nødvendigt for Gribskov Kommune, at opsiges samarbejdsaftalen med Kilden. For at få STU elever fremover må Kilden derfor deltage i udbuddet på lige fod med andre STU tilbud.

Om indstillingens punkt 2

Byrådet vedtog den 19. december 2011 et serviceniveau for STU i Gribskov Kommune. I serviceniveauet står bl.a., at Kilden er Gribskov Kommunes primære STU tilbud. Da det indstilles at ophæve den strategiske partnerskabsaftale, er det også nødvendigt at revidere serviceniveauet for STU i Gribskov Kommune. Det forventes, at dele af det nuværende serviceniveau fortsat vil være relevant. Fx at STU tilbud ikke må være placeret langt fra den unges bopæl, hvis lang transport er en udfordring for den unge.

STU loven trådte i kraft i 2007. Siden 2007 er der opnået en større erfaring med visitationen til såvel målgruppen som til de konkrete STU-tilbud. Blandt andet viser afgørelser fra Ankestyrelsen, at en STU uddannelse i høj grad skal imødekomme, den enkeltes ønsker om uddannelse og uddannelsessted. Disse erfaringer kan med fordel inddrages i beskrivelsen af det ny serviceniveau.

Om indstillingens punkt 3

Målgruppen for STU er sammensat af unge med meget forskellige udfordringer. Undervisningsministeriets STU analyse har 10 kategorier af STU elever, som igen har meget forskellige ønsker til deres STU. Fælles for de fleste STU forløb er, at de kræver en relativ høj grad af specialisering hos personalet og i visse tilfælde en særlig indretning af bygninger mm. Et kommunalt drevet STU forløb vil ente skulle være et specialiseret tilbud for en snæver målgruppe, eller et større tilbud for mange elever på tværs af målgrupperne. Et kommunalt tilbud vil blive afhængigt af visitation af et fast antal elever, og omkostningerne pr. elev vil formentlig blive høje på grund af den nødvendige specialisering.

Lovgrundlag

Udbudsloven – Lov Nr. 1564 af 15/12 2015, afsnit III – Indkøb af sociale og andre specifikke tjenesteydelser over tærskelværdien.

Lovbekendtgørelse nr. 783 af 15. juni 2015 om STU, Bekendtgørelse nr. 739 af 3. juni 2016.

Beslutning

Handicaprådet afgav følgende høringssvar:

Handicaprådet anbefaler, at Gribskov Kommune **ikke** etablerer et eget STU tilbud. Handicaprådet vurderer, at de unge, som er i målgruppen for STU, har meget forskellige behov og ønsker. Den store mangfoldighed betyder, at en kommune med den størrelse, som Gribskov Kommunen har i forhold til befolkningstal, kan ikke etablere et eget STU tilbud, som kan matche målgruppens behov og sikre god kvalitet til rimelig pris.

Handicaprådet anbefaler samtidig, at hvis kommunen er en den situation, at opgaven skal i udbud i henhold til loven, så er det vigtigt at inddrage repræsentanter for målgruppen - de unge, der bor i kommunen og tager en særlig tilrettelagt uddannelse - i forberedelse af udbuddet. Dialog med målgruppen kan gøre kommunen klogere på, hvad der er vigtigt for de unge, og hvilke ting er afgørende for, at et ungt mennesker kan få et godt STU forløb. En viden, som kan gøre udbudsmaterialet bedre.

Handicaprådet peger på, at beliggenhed også har betydning. Geografisk nærhed, transportmuligheder og transporttid har indflydelse på, om de unge kan gennemføre uddannelsen.

Handicaprådet forventer at blive hørt i forhold til udbudsmateriale.

Bilag

Handicaprådet orientering om STU

Punkt 60: Revideret Værdighedspolitik

27.35.00-P22-1-18

Resume

Handicaprådet får den reviderede Værdighedspolitik til høring.

Administrationen indstiller til Handicaprådet

1. at afgive høringssvar til den reviderede Værdighedspolitik.

Sagsfremstilling

Baggrund

I 2016 afsatte Folketinget 1 milliard kroner på Finansloven til udmøntning blandt kommunerne, til en mere værdig ældrepleje. Midlerne har været afsat hvert år siden. For at kommunerne kan få andel i værdighedsmidlerne er det et krav, at kommunen har udarbejdet en Værdighedspolitik og udmøntet midlerne i en række konkrete indsatser.

I 2016 var der krav om at Værdighedspolitikken beskrev 5 områder:

- Livskvalitet.
- Selvbestemmelse.
- Kvalitet, sammenhæng og tværfaglighed i plejen.
- Mad og ernæring.
- En værdig død.

Gribskov kommune udarbejdede på den baggrund kommunens gældende Værdighedspolitik i 2016. Politikken blev udarbejdet i samråd med borgere, pårørende, råd og nævn.

Revision af Værdighedspolitikken

Lovbekendtgørelsen om værdighedspolitikker for ældreplejen er blevet revideret, hvilket bl.a. betyder at Byrådet, indenfor det første år af valgperioden, skal vedtage en (revideret) værdighedspolitik for den kommunale ældrepleje. Byrådet skal inddrage relevante parter, herunder bl.a. Ældrerådet og øvrige relevante råd og nævn.

Derudover stiller den reviderede lovbekendtgørelse krav om at emnet "Pårørende" indskrives i værdighedspolitikken, som område nummer 6.

Endelig besluttede det daværende Byråd i 2016 i forbindelse med godkendelsen af Værdighedspolitikken, at kommunens Ældrepolitik fra 2008 skulle indarbejdes i Værdighedspolitikken ved næste revision.

På den baggrund er kommunens eksisterende værdighedspolitik blevet revideret på følgende punkter:

- Ældrepolitikken er indarbejdet.
- Området "Pårørende" er beskrevet og tilføjet.
- Politikken er indholdsmæssigt justeret og præciseret.

Den reviderede politik forelægges Handicaprådet, med henblik på at Handicaprådet kan afgive høringssvar til udkastet inden behandling i Ældre, Social og Sundhed.

Læsevejledning

Den reviderede Værdighedspolitik er vedlagt i 2 versioner/bilag:

1. Et bilag hvor rettelseerne ift. den gældende Værdighedspolitik fremgår med rødt.
2. Et bilag hvor rettelseerne ikke er specificeret, men er indarbejdet i det reviderede forslag, som kan læses i sin helhed.

Lovgrundlag

Bekendtgørelse om værdighedspolitikker for ældreplejen, BEK nr. 80 af 29/01/2018.

Økonomi

Der er ikke knyttet økonomi til selve værdighedspolitikken, men politikken er en forudsætning for, at kommunen kan få tildelt midler fra værdighedspuljen.

Beslutning

Handicaprådet har været inddraget i arbejdet med at udarbejde Værdighedspolitikken, og rådet både kan erindre en god proces og genkender indhold i politikteksten. Rådet bakker op om, at afsnittet om pårørende er kommet til.

Når det er sagt, så oplever rådet to ting, når rådet læser politikken i dag:

1. teksten er meget lang
2. teksten er skrevet i et sprog som er fremmed for mange mennesker

Bemærkninger til punkt 1

Teksten er lang, der er mange ord, der er lange sætninger. Ønsker kommunen formidle teksten, kunne udvalget beslutte at lave en lille side, der sætter spot på det vigtigste, essensen af det, politikerne vil med politikken. Det kunne for eksempel være det lille afsnit i forordet, som beskriver, hvad værdighed i Gribskov Kommune er.

Bemærkninger til punkt 2

Politikken er skrevet i et sprog, som er fremmed for mange mennesker. Når man læser politikken som ældre borger, ser man ikke sig selv i denne tekst. Teksten giver ikke en oplevelse af, at det handler om mig. Handicaprådet anbefaler derfor udvalget Ældre, Social og Sundhed at arbejde med at sproget i politikken. Det kunne være end en fordel, hvis politikken var skrevet i et sprog, så de ældre borgere, som politikken handler om, kunne se sig selv i den.

Bilag

Værdighedspol revideret 2018-2021 uden rettelse

Værdighedspol revideret 2018-2021 (m. rettelse)

Punkt 61: Initiativer, værdighed 2019

27.00.00-A00-1706-18

Resume

Handicaprådet får værdighedsinitiativer for 2019 til høring.

Administrationen indstiller til Handicaprådet

1. at afgive høringssvar til værdighedsinitiativerne for 2019.

Sagsfremstilling

Puljemidlerne - rammer og anvendelsesmuligheder

Værdighedspuljen blev udmeldt første gang i 2016 og fortsætter frem til og med 2019.

Kommunerne skal hvert år, inden den 1. november, meddele Sundheds- og Ældreministeriet, hvorledes de vil udmønte midlerne fra puljen for det kommende år, for at få andel i midlerne.

Rammerne for anvendelse af puljen er som følger:

- Puljen skal understøtte udbredelsen og implementeringen af kommunens værdighedspolitik.
- Midlerne skal anvendes til indsatser, som understøtter/ligger indenfor rammerne af kommunens værdighedspolitik. Det betyder bl.a., at midlerne skal gå til indsatser indenfor de områder, som politikken **skal** omfatte:
  1. Selvbestemmelse.
  2. Livskvalitet.
  3. Kvalitet og sammenhæng i plejen.
  4. Mad og ernæring.
  5. En værdig død.
  6. Pårørende.
- Puljen må ikke anvendes til anlægsinvesteringer.
- Puljemidlerne er målrettet indsatser til ældre over 65 år, både ældre der modtager pleje og forebyggende indsatser for ældre.
- De konkrete opgaver, som puljemidlerne ønskes anvendt til, skal specificeres og beskrives i en redegørelse til ministeriet.

Proces

Ældre, Social og Sundhed har i september 2018 afgivet forhåndsønsker til anvendelse af midlerne for 2019. Derudover har Ældrerådet afgivet ønsker/høringssvar til sagen inden behandling i Ældre, Social og Sundhed. Høringssvaret og ønskerne er nu udmøntet i en række konkrete forslag, som Handicaprådet bedes afgive høringssvar til.

På Ældre, Social og Sundheds møde i oktober skal udvalget endeligt godkende de initiativer, som midlerne for 2019 skal anvendes til. De endeligt godkendte ønsker indsendes derefter til ministeriet til godkendelse i henhold til rammerne for puljen. Der er frist for ansøgning til puljen for 2019 den 1. november 2018.

Forslag for 2019

Værdighedspuljen er en fortsættelse af den oprindelige Ældrepulje, der blev udmeldt fra og med 2014, hvilket betyder, at der siden 2014 er igangsat en række indsatser i Gribskov Kommune via puljemidlerne. Hvis disse indsatser skal fortsættes i 2019, er det nødvendigt at puljemidlerne finansierer den fortsatte drift af dem. Alternativet er, at indsatserne stoppes med udgangen af 2018.

De allerede igangsatte indsatser er:

Nr.	Beskrivelse	Igangsat år	Effekt	Beløb
1.	Holbohave - drift af kommunens dagcenter for hjemmeboende borgere med demens.	2016	Holbohave sikrer et tilbud til kommunens hjemmeboende borgere med demens med relevant pleje og aktivering af borgerne og med aflastning af deres pårørende ægtefælle. Det betyder, at ægtefællen dels kan passe et arbejde og dels ikke står alene med plejeopgaven. Op mod 50 borgere med demens og deres pårørende anvender Holbohaves tilbud.	2.700.000 kr.
2.	Faste læger på plejecentre - drift af ordningen med faste plejecenterlæger.	2017	De faste læger på plejecentre blev et krav til alle kommuner i forbindelse med fordeling af satspuljemidlerne for 2016-2018, efter et forsøg havde vist meget gavnlige effekter i forhold til forebyggelse af indlæggelser, nedbringelse af brug af medicin og kompetenceudvikling af personalet på plejecentrene m.v. Ordningen fungerer meget tilfredsstillende i Gribskov Kommune med tilknytning af faste læger på alle plejecentrene, og til stor gavn og glæde for både læger, plejecenterpersonale og borgere. Lægerne har indtil nu sikret medicingennemgang, rådgivning og kompetenceudvikling af personalet, tilset borgere så snart de udviser forringet tilstand m.v. Der er planlagt yderligere undervisning af personalet i medicinhåndtering i efteråret 2018 og foråret 2019.	500.000 kr.
3.	Aktiviteter, som understøtter den enkeltes livskvalitet: 1. Besøg før indflytning på plejecentre.	2016	1. Besøg før indflytning på plejecentre sikrer en samtale mellem plejecenter og borger, der skal flytte på plejecenter. Besøget finder enten sted hjemme hos borgeren eller på plejecenteret (efter borgerens ønske). Formålet	400.000 kr.

2. Informationsmøde til Borgere om Seniorlivet.	er en samtale med borgeren om dennes liv, ønsker og behov for at gøre overgangen så tryk og velforberedt som muligt.		
3. Hjælp til pasning af kæledyr i hjemmet.	2. Der holdes informationsmøde for nye og kommende seniorer i kommunen, for at informere om kommunens tilbud og øvrige forhold, der kan være relevante at tage stilling til i forbindelse med overgangen til seniorlivet. 3. Borgere, der f.eks. indlægges akut, kan få taget hånd om deres kæledyr, i fald der ikke er andre til at passe kæledyret, indtil borgeren er hjemme igen. Kæledyr har stor betydning for mange ældre menneskers trivsel i form af selskab og aktivitet.		
4. Udskrivningsbesøg indenfor 24 timer - drift af ordningen med, at alle borgere, der allerede får hjælp eller udskrives til hjælp, får besøg indenfor 24 timer efter udskrivelse med henblik på vurdering af status, behov for hjælp m.v. for at undgå genindlæggelse.	2016	Borgere der udskrives fra sygehuset, der enten modtager hjælp eller udskrives med henvisning til hjælp fra hjemmeplejen/hjemmesygeplejen, besøges af en sygeplejerske indenfor 24 timer efter udskrivelse med henblik på tilrettelæggelse af den korrekte hjælp og støtte til at kunne klare sig hjemme igen. Derudover vurderes det om borgeren akut har behov for hjælp til indkøb for at få fyldt køleskabet op. Der gennemføres en sygeplejefaglig vurdering af borgerens tilstand og behov for hjælp de første par dage. Formålet er at undgå en genindlæggelse og få borgeren hurtigst muligt tilbage til tilstanden før indlæggelsen. Der gennemføres ca. 1500 besøg pr. år.	1.000.000 kr.
5. Forebyggende træning for hjemmeboende borgere med (næsten) ingen hjælp & nedsættelse af selvtrænerkontingent: 1. Sikring af forebyggende træning i dagcentertilbud til borgere med ingen/næsten ingen hjælp. 2. Sikring af at selvtrænerkontingentet fastholdes nedsat til halv pris.	2015	1. For hjemmeboende borgere, hvis ægtefælle varetager meget af deres pleje/omsorg og som dermed (næsten) ikke har nogen hjemmehjælp, er der etableret et tilbud om forebyggende træning for at sikre at borgerne får den nødvendige vedligeholdende træning til at opretholde så meget af deres funktionsniveau som muligt. Der er etableret træningshold på alle plejecentre med træningsfaciliteter, med 5 borgere på hvert hold, der modtager træning ved fysioterapeut 2 gange ugentligt. Der fastsættes konkrete mål for	400.000 kr.

den enkelte borger, der følges op hver 3. måned.

2. I forbindelse med en budgetbesparelse i 2014 på taksterne for selvtræning blev mange borgere berørt. man valgte derfor efterfølgende at nedsætte kontingentet til det halve via midler fra værdighedspuljen. I 2018 kan alle selvtrænere (pensionister i kommunen) træne for ca. 300 kr. for et helt år i plejecentrenes træningscentre. Antallet af selvtrænere i kommunen er steget meget siden kontingentet blev halveret og stiger fortsat årligt. Der medfølger 1 instruktørtid ved opstart hvorefter man selv træner.

6.	Forebyggende træning i plejecentertilbud - drift af flere træningshold med varierende indhold ift plejecenterborgernes ønsker herom, på plejecentrene.	2015	For at få flere træningshold med større udbud blev der afsat midler til at plejecentrene kunne opstarte flere hold, end de ellers havde. Plejecentrene har derfor nu dobbelt så mange træningshold for plejecenterbeboere, med et mere varierende indhold og flere beboere, der træner mere/oftere.	300.000 kr.
7.	2 midlertidige udredningspladser på Trongården - drift af pladserne.	2014	Midlerne anvendes til at drive pladserne. Uanset at pladserne fra og med 2019 ændres til faste pladser er budgettet til drift af pladser på plejecentrene ikke øget, så hvis midlerne fra puljen ikke anvendes til drift af pladserne, vil midlerne mangle i budgettet. Pladserne har som midlertidige pladser været tæt belagt og har fået udredt mange borgere hurtigere og tættere på hjemmet end sygehuset ellers ville have kunnet klare.	600.000 kr.
8.	2 aflastningspladser for borgere med demens på Trongården - drift af pladserne.	2015	Midlerne anvendes til at drive pladserne. Uanset at pladserne fra og med 2019 ændres til faste pladser er budgettet til drift af pladser på plejecentrene ikke øget, så hvis midlerne fra puljen ikke anvendes til drift af pladserne, vil midlerne mangle i budgettet. Pladserne har som midlertidige aflastningspladser været tæt belagt og har fået håndteret mange borgere hurtigere og tættere på hjemmet end sygehuset ellers ville have kunnet klare. Pladserne har dermed aflastet pårørende i særligt	600.000 kr.

vanskelige perioder, f.eks. under sygdom.

9.	Fastholdelse af ernæringskonsulent med henblik på sikring af ernæringsindsats overfor de svageste ældre for at undgå (gen)indlæggelser grundet fejlnæring samt kompetenceudvikling af plejepersonalet på ernæringsområdet.	2015	Ernæringskonsulenten har gennem de sidste år dels sikret varetagelse af ernæringsindsatsen overfor særligt udsatte borgere, f.eks. borgere der lige er udskrevet fra sygehus og er i ernæringsmæssig risiko for at blive genindlagt, og dels kompetenceudviklet plejepersonale og terapeuter i ernæringscreening og -vurdering, med henblik på at borgere i ernæringsmæssig risiko opdages så tidligt som muligt. Derudover varetager ernæringskonsulenten samarbejdet med kommunens leverandør af madservice ift. indhold, kvalitet og bestilling og konsulenten indgår i brugergruppen for madservice fra Det Danske Madhus, som er hovedleverandør af kost til hjemmeboende. Konsulenten vil i 2019 arbejde videre med kompetenceudvikling på plejecentrene og i hjemmesygeplejen således at indsatserne og opsporigheden bliver ensartet på tværs af kommunen og forskellige leverandører.	450.000 kr.
I alt: 6.950.000 kr.				

Som det fremgår af ovenstående koster en fortsættelse af de allerede igangsatte indsatser i alt 6.950.000 kr. i 2019. Det forventes, at Gribskov kommune vil modtage ca. 9.400.000 kr. i værdighedsmidler i 2019, hvilket efterlader ca. 2.450.000 kr. i ikke-prioriterede midler til nye indsatser.

Der er på baggrund af dialog med plejecentrene og hjemmeplejen identificeret en række behov og indkommet ønsker til brug af værdighedsmidlerne for 2019:

Indsats	Beløb
Opgradering af kaldeanlæg med demenssikring, hjertestopalarm m.v. på de plejecentre, der endnu ikke er opgraderet - dvs. Trongården, Skovsminde, Bakkebo, Udsigten og Toftebo. Alene Helsingegården er opgraderet. De eksisterende kaldeanlæg er udslidte og udgået af produktion, hvorfor der ikke længere kan skaffes reservedele til dem, når de går i stykker. Tilbuddet udskifter kaldeanlæggene til det sidste nye på alle centre.	2.500.000 kr.
Demenssikring på plejecentre - der er behov for demenssikring på flere plejecentre i form af afskærmning i haver og på udendørsarealer, samt visse steder indendørs. Sikringen skal så vidt muligt skærme borgere med demens	2.000.000 kr.

mod at forlade plejecentrene, hvilket er til fare for borgerne selv. Dette sker ved dels at afskærme ind- og udgange på matriklerne og etablere naturlige veje, som så vidt muligt tiltrækker borgerne inde på matriklen.

Lovgrundlag

Lov om Social Service, LBK nr. 1284 af 17. november 2015, §81a.

Økonomi

Gribskov Kommune får i henhold til fordelingsnøglen ca. 9,4 mio. kr. fra værdighedspuljen i 2019.

Beslutning

Handicaprådet bakker op om at videreføre de ni tiltag, som er i gang, og som er beskrevet i sagsfremstillingen.

Handicaprådet blev meget bekymret for, da rådet læste de nye forslag. De viser nemlig, at ting, som handler om grundlæggende sikkerhed, ting som kaldeanlæg, hjertestopalarm m.v. er afhængige af puljemidler. Handicaprådet mener, at sikkerhed og tryghed bør prioriteres, og anbefaler derfor at midlerne går til opgradering af kaldeanlæg mv. på de plejecentre, der endnu ikke er opgraderet.

Handicaprådet vil gerne bede om, at næste gang midlerne skal fordeles, beskriver administrationen lidt mere uddybende, hvordan forslagene er kommet frem. Var beboere og pårørende råd inddraget? Havde de mulighed for at komme med forslag? Er det medarbejdere, der pegede på nogle behov? Var det ledelsen?

Punkt 62: Udmøntning 2019, puljen til bedre bemanning i plejen

27.42.00-P20-1-18

Resume

Handicaprådet får udmøntning af puljen til bedre bemanning i plejen 2019 til høring.

Administrationen indstiller til Handicaprådet

1. at afgive høringssvar til udmøntning af puljen til bedre bemanning i plejen for 2019.

Sagsfremstilling

Puljemidlerne - rammer og anvendelsesmuligheder

Puljen til bedre bemanning på plejecentre og i hjemmepleje blev udmeldt første gang i 2018 og fortsætter foreløbig frem til 2021.

Kommunerne skal hvert år, inden den 1. november, meddele Sundheds- og Ældreministeriet, hvorledes de vil udmønte midlerne fra puljen for det kommende år, for at få andel i midlerne.

Rammerne for anvendelse af puljen er som følger:

- Midlerne skal anvendes til et løft af ældreområdet med en bedre bemanning og skal i videst muligt omfang, og under hensyntagen til medarbejdernes ønsker, anvendes til at opjustere arbejdstiden for deltidsansatte medarbejdere og ansættelse af nye medarbejdere i fuldtidsstillinger i hjemmeplejen og på plejehjem, plejecentre og friplejeboliger fortrinsvis for ældre.
- De konkrete opgaver, som puljemidlerne ønskes anvendt til, skal specificeres og beskrives i en redegørelse til ministeriet.
- Alle kommunens leverandører af pleje skal have adgang til midler fra puljen til løsning af de opgaver, kommunen ønsker at anvende puljemidlerne til.
- Puljemidlerne skal anvendes til opgaver, som ligger udover de opgaver, der allerede er budgetlagt.

Proces

Ældre, Social og Sundhed afgav på udvalgsrådet i september, input til anvendelse af midlerne for 2019. På mødet besluttede Ældre, Social og Sundhed at administrationen skulle indhente forslag fra plejecentre, hjemmepleje, beboere og pårørende. Derudover har Ældrerådet afgivet høringssvar til sagen i september forud for Ældre, Social og Sundheds behandling.

Forslagene fra plejen samt Ældrerådet er udmøntet i en række konkrete forslag i denne sag. Handicaprådet bedes afgive høringssvar til forslagene. Handicaprådets høringssvar indgår i Ældre, Social og Sundheds endelige vurdering og beslutning af hvilke initiativer puljen skal anvendes til i 2019. De endeligt godkendte initiativer indsendes derefter til ministeriet til godkendelse i henhold til rammerne for puljen. Der er frist for ansøgning til puljen for 2019 den 1. november 2018.

Forslag for 2019

De modtagne forslag for anvendelse af midlerne for 2019 er beskrevet herunder. Det er ud for hvert forslag angivet dels hvor forslaget "kommer fra" og dels forslagens indholdet samt forventede effekt.

Forslagene er:

Område	Indhold	Forventet effekt	Forslaget stillet af
Værtinder på plejecentre og i hjemmepleje for at styrke "det gode måltid".	På plejecentrene ansættes værtinder, som kan hygge om og er sammen med de ældre i spisesituationerne. I hjemmeplejen afsættes tid til, at plejepersonalet kan spise sammen med de ældre, der modtager mad udefra, og som ønsker det, et par gange om ugen med henblik på samvær og hygge omkring måltidet.	Det er en helt særlig udfordring at få ældre til at spise. Der er behov for selskab, hygge og mulighed for at tale sammen under måltidet for at gøre dette rart og indbydende, Korrekt ernæring er afgørende for den ældres fortsatte trivsel.	Ældre, Social og Sundhed. Enkelte plejecentre har haft værtinder via de værdighedsmidler for 2018, som udvalget afsatte til mad og ernæringsinitiativer.
Styrkelse af den palliative indsats på plejecentre og i hjemmepleje.	De palliative ydelser, der tilbydes på plejecentrene og i borgerens eget hjem, kan udvides både tids- og indholdsmæssigt. F.eks. kan der tilbydes mere pleje, såsom fysio-/ergoterapi og anden lindring af smerter, støtte til at få det bedste ud af den sidste tid for både borgere og pårørende og mere generel støtte, bl.a. i form af samtaler, omkring både de pårørende og den palliative borger.	Den sidste tid er afgørende for både den døende og dennes pårørende. Effektiv lindring og omsorg for både borgeren og dennes pårørende er afgørende for at opretholde værdigheden og få det bedste ud af den sidste tid man har sammen.	Forslaget er stillet af hjemmepleje og plejecentre og bakkes op af Ældrerådet.
Lokale demensvejledere.	Demensområdet fylder mere og mere i plejen. Der kan ansættes lokale demensvejledere som nøglepersoner på plejecentre og i hjemmeplejen på demensområdet, ligesom der allerede findes nøglepersoner på en række andre	Der er behov for en styrkelse af den faglige indsats og plejepersonalets demenskompetencer i hele plejen for dels at kunne håndtere de stigende krav på demensområdet og dels det stigende antal borgere med demens. Initiativet vil bidrage til	Forslaget er stillet af hjemmepleje og plejecentre og bakkes op af Ældrerådet.

områder. Vejlederne vil være særligt kompetente på demensområdet og vil kunne vejlede/rådgive kolleger i forhold til håndtering af borgere med demens og vil samtidig kunne bidrage til at sikre den borgernære implementering af kommunens demensindsatser. Vejlederne skal have et tæt ophæng til kommunens demenskoordinator for at sikre en ensartet tilgang.

Flere hænder.

Midlerne kan fordeles mellem plejecentre og hjemmepleje til anvendelse der, hvor de enkelte plejecentre og hjemmeplejen hver især vurderer at have størst behov for ekstra hænder.

Plejecentrene og hjemmeplejen vil via fordeling af midlerne kunne sikre en lokal, målrettet indsats, som dækker helt konkrete behov og kommer beboere og borgere til gavn.

Forslaget bakkes op af Ældrerådet.

Mulighed for aktiviteter specielt relateret til borgere med demens.

(kan indgå i forslaget om flere hænder målrettet lokale aktiviteter)

Midlerne fordeles mellem plejecentre og hjemmepleje til særlige aktiviteter der hvor det skønnes hensigtsmæssigt, specielt relateret til borgere med demens. Aktiviteterne kan evt. planlægges på tværs af plejecentre og hjemmepleje ud fra behov og interesser.

Flere stimulerende og målrettede aktiviteter for beboere/hjemmeboende, herunder især borgere med demens, med henblik på aktivering og funktionsopretholdelse hos borgerne.

Forslaget er stillet af 2 plejecentre.

Støtte og vejledning til borgere og pårørende i forbindelse med sygdomme og forebyggende tiltag som f.eks motion, kost, KRAM.

Samtaler med og støtte til borgere og pårørende i relation til KRAM faktorerne med fokus på funktionsvedligehold og livskvalitet.

Det forventes at flere borgere via mere fokus på sundhed vil kunne opretholde deres funktionsniveau og dermed deres livskvalitet længere.

Forslaget er stillet af 2 plejecentre.

Støtte omkring måltiderne til borgere med kognitive forstyrrelser og tid til

Behov for at støtte borgere med spiseudfordringer

Færre borgere i ernæringsmæssig risiko og dermed med bedre livskvalitet.

Forslaget er stillet af 2 plejecentre.

motivation af småtspisende borgere m.m.	mere i måltidssituationerne.		
I forbindelse med indflytning af borger med demens på plejecenter ville ekstra ressourcer hjælpe til at borgere hurtigere føler sig tryk i de nye rammer.	Bedre tid til at lære borger og personale at kende, tid til at lave livshistorie, som vil gøre det nemmere at yde en personcenteret omsorg. Fysisk aktive borgere vil kunne læres omgivelserne at kende, med henblik på at borger kan gå faste ture omkring centeret.	Borger, pårørende og personale ville hurtigere lære hinanden at kende med fokus på større tryghed hos borgeren og den personcenterede omsorg. Er tryghedsskabende og letter overgangen fra "eget liv" til plejecenter.	Forslaget er stillet af 2 plejecentre.
En-til-en støtte-/kontaktordning omkring borgere med særlige behov eller små grupper på 2-3 personer.	Sikrer særlig støtte til borgere med særlige behov med henblik på stimulering af udvikling og vedligeholdelse af færdigheder for derved at skabe tryghed og livskvalitet.	F.eks. forlader flere ny-indflyttede borgere med demens ved opstart plejecentret, da det er utrygt og ukendt, hvilket vil kunne afhjælpes delvist med støtte/vejlede/en-til-en kontakt.	Forslaget er stillet af 2 plejecentre.
Praktisk hjælp til beboere uden familie/netværk. (kan indgå i forslaget om flere hænder målrettet lokale aktiviteter)	Praktisk hjælp til beboere som ikke har familie/netværk, f.eks. til at få købt indkøbt en lampe, sengetøj m.m, og anden praktisk hjælp i hverdagen.	Vil kunne støtte borgere uden familie/netværk til praktiske ting, så de får samme støtte som beboere med netværk, der hjælper med praktiske ting.	Forslaget er stillet af 2 plejecentre.
Hjælp ved arrangementer til beboere med behov for ekstra hjælp, f.eks. til ture med de frivillige, sensommerudflugt m.fl. (kan indgå i forslaget om flere hænder målrettet lokale aktiviteter)	Konkret hjælp ved arrangementer til beboere med behov for ekstra hjælp, f.eks. til ture med de frivillige, sensommerudflugt m.fl. Som det er nu skal der medarbejdere med for at alle de beboere der ønsker det, kan deltage.	Beboerne kommer med på ture hvis de ønsker det og det er muligt uanset omfanget af behov for hjælp og støtte, med henblik på gode oplevelser og livskvalitet.	Forslaget er stillet af 2 plejecentre.

Lovgrundlag

BEK. nr. 174 af 5. marts 2018 vedr. Pulje til bedre bemanding i hjemmeplejen og på plejehjem, plejecentre og friplejeboliger.

Økonomi

Midlerne i puljen fordeles til kommunerne iht. fordelingsnøglen efter befolkningstal. Gribskov Kommune forventes at modtage ca. 4.500.000 kr. fra puljen i 2019. Puljemidlerne er foreløbig afsat i Finansloven fra og med 2018 til og med 2021. Fra og med 2022 overgår puljen til fordeling mellem kommunerne sammen med det øvrige bloktilskud. For 2018 til og med 2021 skal der årligt ansøges om puljemidlerne ved indsendelse af redegørelse til Ældre- og Sundhedsministeriet for anvendelse af midlerne. Der skal tillige afreporteres til ministeriet om anvendelse af midlerne hvert forår for det foregående år, ligesom der skal aflægges revisorgodkendt regnskab.

Beslutning

Handicaprådet finder, at der er tale om mange gode forslag, som alle vil kunne gavne borgerne. Handicaprådet anbefaler udvalget Ældre, Social og Sundhed at prioritere de forslag, som både retter sig mod plejecentre og hjemmeplejen:

- Værtinder på plejecentre og i hjemmepleje for styrke "det gode måltid"
- Styrkelse af den palliative indsats på plejecentre og i hjemmepleje
- Lokale demensvejledere

og supplere med penge til

- Mulighed for aktiviteter specielt relateret til borgere med demens

Det sidste særligt, hvis der ansættes lokale demensvejledere, fordi de to forslag supplerer hinanden.

Handicaprådet vil gerne bede om, at sagens materiale i den slags sager også indeholder et estimat på, hvad det enkelte tiltag kan komme til at koste. Selvom det ikke er rådets opgave at forholde sig til det økonomiske aspekt, vil estimat alligevel give bedre beslutningsgrundlag for rådets behandling af sagen.

Punkt 63: Forberedelse til dialog med Center for Borgerservice og Beskæftigelse

27.69.48-G00-1-18

Resume

Handicaprådet har inviteret centerchef for Center for Borgerservice og Beskæftigelse, Peter Steen Olsen, til dialog om centrets opgaver og realisering af Handicappolitikken. På indeværende møde skal rådet forberede sig til dialogen.

Administrationen indstiller til Handicaprådet

1. at beslutte, hvad rådet særligt ønsker at drøfte med centerchefen for Center for Borgerservice og Beskæftigelse

Sagsfremstilling

Handicaprådet har inviteret centerchef for Center for Borgerservice og Beskæftigelse, Peter Steen Olsen, til dialog om centrets opgaver og realisering af Handicappolitikken. På indeværende møde skal rådet forberede sig til mødet og beslutte, hvad rådet særligt ønsker at drøfte med centerchefen for Center for Borgerservice og Beskæftigelse.

Om Center for Borgerservice og Beskæftigelse

Center for Borgerservice og Beskæftigelse betjener borger og virksomheder. Centrets opgaver handler blandt andet om:

- At være borgernes indgang til kommunen, at informere borgerne om kommunens service - blandt andet vejlede vi borgerne i, hvordan de bruger de elektroniske indgange til det offentlige som eksempelvis NemID, endelig er Borgerservice på Rådhuset fysisk sted for henvendelser, der kræver fysisk tilstedeværelse (eks. pas og kørekort).
- At ledige eller sygemeldte personer hurtigst muligt kommer i arbejde, uddannelse eller på anden måde ud af offentlig forsørgelse.
- At borgerne får udbetalt forskellige forsørgelsesydelse som f.eks. kontanthjælp, enkelttydelser og sygedagpenge.
- At vejlede og hjælpe unge i uddannelse og job, herunder om Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU).

Centret består af følgende teams/funktioner:

- Sekretariat
- Borgerservice
- Kompetencecenter
- Jobbutik
- Gribskov Interne Servicevirksomhed
- Jobparate og Flexjob
- Sygedagpenge og Tværfaglig Indsats
- Rekruttering og Afklaring
- Unge og Integration
- Unge og Uddannelse
- Ydelsescenter

Sekretariat

Sekretariatet betjener politisk udvalg (Beskæftigelse, Industri og Ungeuddannelse), forbereder sager til politisk behandling og giver konsulentstøtte og administrativ støtte til medarbejdere i centeret.

Borgerservice

Borgerservice hjælper borgere med at bruge selvbetjeningsløsninger på computere og iPads på rådhuset, betjener borgere som er blevet undtaget for digital selvbetjening, udsteder pas, kørekort og Nem-Id, bevilger lån til betaling af ejendomsskat, bevilger Helbredstillæg, administrerer Folkeregisteret og Bygnings- og Boligregisteret (BBR), behandler sager om indgåelse af ægteskab - både borgerlige og kirkelige vielser, behandler ansøgninger om dispensation til helårsbeboelse i sommerhus.

Kompetencecenter

Kompetencecentret består af fire funktioner: Job og Ressourcer (støtte til håndtering af stress, angst og depression, misbrug, afspænding og bevægelse), Mentorerne (tilbud til borgere med særlige udfordringer), Kantinen (praktisk og pædagogisk aktiveringstilbud) og Jobbutik.

Jobbutik

Jobbutikken hører under Kompetencecenter og fungerer som centrets reception. Jobbutikken vejleder borgerne i at bruge digitale selvbetjeningsløsninger, blandt andet Jobnet, har visitationssamtaler med borgere på kontanthjælp og løser en række administrative opgaver.

Gribskov Interne Servicevirksomhed (GIV)

Gribskavs Interne serviceVirksomhed (GIV) løser interne serviceopgaver i kommunen. Virksomheden har borgere ansat, som har været ledige i en længere periode, efter de har fået et fleksjob. Målet er at forbedre borgerens muligheder for at blive ansat i fleksjob uden for GIV.

GIV sender desuden unge kontantshjælpsmodtagere i nytteindsatser. En nytteindsats er praktisk arbejde, som man udfører sammen med andre. Det kræver ikke specifikke kompetencer.

Jobparate og Flexjob

Opgaver omfatter samtaler med borgere, der er parate til at komme i arbejde, for at få dem tilbage på arbejdsmarkedet eller i uddannelse hurtigst muligt, kontakt til arbejdsgivere om ledige job, afdækning af borgernes behov og muligheder for efteruddannelse. Flexjob skal bidrage til, at borgere med ret til fleksjob kommer hurtigst muligt i fleksjob, skaber kontakt til arbejdsgivere i tæt samarbejde med virksomhedsteamet og viser, hvor der er ledige job, beskriver og fremlægger borgernes sager for rehabiliteringsteamet, som vurderer, om de har ret til ressourceforløb eller pension.

Sygedagpenge og Tværfaglig Indsats

Sygedagpenge vurderer borgernes mulighed for at få sygedagpenge, følger op på sager om sygedagpenge, arbejder med at sikre den sygemeldtes tilknytning til arbejdsmarkedet, hjælper arbejdsgivere med at fastholde syge medarbejdere i deres job, afklarer borgernes arbejdsevne, behandler ansøgninger efter kompensationsloven.

Tværfaglig indsats arrangerer jobafklaringsforløb, hjælper borgere med begrænset arbejdsevne tilbage i arbejde, for eksempel gennem arbejdsprøvning (revalidering), hjælper borgere med komplekse problemer med at udvikle arbejdsevnen, så de kan komme tilbage i arbejde (ressourceforløb), støtter borgere i at komme i uddannelse, arrangerer tilbud efter beskæftigelsesloven, administrerer kontanthjælpsområdet for borgere over 30 år.

Rekruttering og Afklaring

Rekruttering hjælper virksomhederne med finde nye medarbejdere, medvirker til, at jobparate borgere kommer hurtigst muligt tilbage på arbejdsmarkedet via arbejde på virksomheder; bidrager til, at integrationsborgere kommer hurtigst muligt ud på det danske arbejdsmarked.

Afklaring samarbejder med virksomheder om, at borgere langt fra arbejdsmarkedet og sygemeldte borgere bliver afklaret i forhold til jobmuligheder og hjælper borgere med ret til fleksjob med at komme i fleksjob hurtigst muligt.

Unge og Integration

Unge visiterer alle mellem 18 og 30 år, som kontakter centret for at søge uddannelseshjælp (økonomisk støtte til borgere, der er ledige, under 30 år, og ikke har en uddannelse, der umiddelbart giver adgang til et job); giver uddannelsespålæg (det betyder, at den unge skal finde, søge og fuldføre en uddannelse) og en uddannelsesplan; visiterer de uddannelsesparate og aktivitetsparate til de uddannelser, der passer til dem. Unge samarbejder med Jobcentrets Ungeforløb om de uddannelsesparate; samarbejder med STU-tilbud. STU er den Særlig Tilrettelagte Ungdomsuddannelse, som er et treårigt tilbud til den unge, der ikke har mulighed for at gennemføre en anden ungdoms- eller voksenuddannelse. Unge samarbejder med uddannelsesinstitutionerne om at fastholde de unge

Integration modtager flygtninge, der har fået asyl, og som skal bo i Gribskov Kommune. Integration tilmelder flygtninge til sprogcenteret, børn i institution eller skole, bank, læge og så videre; laver aftaler og opfølgning på integrationskontrakter og integrationsplaner; afklarer, hvilken erhvervs erfaring flygtningene har, indgår aftaler om praktik og løntilskud.

Unge og Uddannelse

Teamet vejleder børn og unge fra 7. klasse og op til 25 år om uddannelse og job. Teamet har pligt til at vejlede i forbindelse med den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse (STU) og Erhvervsgrunduddannelse (EGU).

Ydelsescenter

Team Kontanthjælp udbetaler ydelser: kontanthjælp, uddannelseshjælp, integrationsydelse, ledighedsydelse, ressourceforløbsydelse, ressourceforløbsydelse ved jobafklaring og kontantydelse; hjælper i forbindelse med enkeltydelse eller personligt tillæg; giver råd og vejleder i forbindelse med ansøgning om hjælp efter aktivloven; udbetaler flekslønstilskud; udbetaler løntilskud til arbejdsgivere.

Forberedelse til møde med centerchefen

Denne sag danner rammen om rådets refleksion og forberedelse til møde med centerchefen for Center for

Lovgrundlag

FN-konvention af 13. december 2006 om rettigheder for personer med handicap, ratificeret af Danmark den 28. maj 2009 efter folketingsbeslutning B 194, artikel 3 (Generelle principper), 24 (Uddannelse), 26 (Habilitering og rehabilitering), 27 (Arbejde og beskæftigelse) 28 (Tilstrækkelig levestandard og social tryghed)

LBK nr 188 af 08/03/2018 (Retssikkerhedsloven)

Gribskov Kommunes Handicappolitik (Hverdag med handicap og psykisk sårbarhed) vedtaget af Byrådet den 30. maj 2016.

Vedtægter for Handicaprådet, besluttet af Byrådet den 02.11.2009, punkt 1 og 2

Beslutning

Handicaprådet ønsker særligt at drøfte følgende emner:

- **Jobmuligheder for mennesker med handicap.** Hvor mange mennesker er i ressourceforløb? Hvor længe kan den enkelte være i ressourceforløb? Hvor mange mennesker har modtaget førtidspension i 2017? Hvilken profil har dem, der modtager førtidspension?
- **Flexjob** Hvor mange har flexjob? Hvor mange har fået bevilliget flexjob, men ikke har et? Hvordan arbejder kommunen med at sikre, at der er flexjob til mennesker, som får bevilliget flexjob? Hvordan arbejder kommunen med relationer til virksomheder?
- **Borgerservice som borgerenes indgang til kommunen.** Vejledning i forhold til selvbetjening. Receptionsfunktion. Mulighed for at anden betjening i betjening i andres påhør, når man fysisk møder op på rådhuset
- **Kommunen som arbejdsplads:** Hvad er kommunens sociale profil? Der er virksomheder, som markedsfører sig på mangfoldighed, hvor vigtigt er det for Gribskov Kommune som arbejdsplads?

Punkt 64: Meddelelser

27.69.48-G01-2-18

Administrationen indstiller til Handicaprådet

1. at tage orienteringen til efterretning

Sagsfremstilling

Hvis der er mødemeddelelser eller anden form for orientering bliver det behandlet under dette punkt.

Bente Ullits Eckmann orienterer på mødet om erfaringer fra Gribskov Demensdag afholdt den 20. september.

Bente Ullits Eckmann, Annelise Hansen og Louise Lundstrøm orienterer på mødet om erfaringer fra en temadag om handicaprådernes rolle i de danske kommuner.

Beslutning

Mødet begynder klokken 16.15. Mødet sluttede 18.45.

Handicaprådets møde blev afholdt i Kobbekusene, Gydevej 15, Esbønderup. Handicaprådet har fulgt arbejde med ombygning og udvikling af stedet. Rådet er glad for at se, hvor langt man er kommet i dette arbejde, og glad for at se, at stedet brugte de input omkring tilgængelighed, som rådet kom med, i praksis. Handicaprådet ser frem til at opleve, hvordan udearealer bliver udviklet til gavn for stedets beboere. Tak til Kobbekusene for at huse rådets møde.

Tilbage melding fra Gribskov Demensdag ved Bente Ullits. Rigtig godt arrangement med gode oplæg og godt tilrettelagt proces. Opfordring til, at flere borgere vælger at deltage i den slags tiltag, som giver rum til vidensdeling, erfaringsudveksling og ideudvikling. Tak til Center for Social og Sundhed for at godt arrangement.

Tilbage melding fra temadag om handicaprådernes rolle i de danske kommuner. Gribskov Kommunes Handicaprådet kan være tilfreds med den praksis, der er udviklet for rådets virke. Der er flere kommuner hvor Handicaprådets arbejdsvilkår ikke lever op til loven og giver ringe mulighed for at kunne bidrage gennem høringssvar i til beslutningsprocesser.